

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП
ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ

ИНФОРМАТОР ЗА СТУДЕНТИ

ЗА СТУДИСКАТА 2010/2011 ГОДИНА

ШТИП, АВГУСТ 2010 ГОДИНА

СТУДЕНТСКИ КАЛЕНДАР И РАСПОРЕД НА ГОДИШНИ АКТИВНОСТИ НА УНИВЕРЗИТЕТОТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП

Септемвриска сесија / Распоред на активности

Термини	Активности
25.08 – 31.08	Пријавување на испити
01.09 – 10.09	Сесија за испити
11.09 – 15.09	Објава на резултати
11.09 – 15.09	Упис на зимски семестар

Дополнителна сесија: Октомври / Распоред на активности

Термини	Активности
25.09 – 30.09	Пријавување на испити
01.10 – 10.10	Сесија за испити
11.10 – 15.10	Објава на резултати
16.10 – 20.10	Упис на зимски семестар

Февруарска сесија x2 / Распоред на активности

Термини	Активности
25.12 – 10.01	Собирање на (електронски) потписи
11.01 – 15.01	Жалби по потписи
11.01 – 20.01	Заверка на зимски и упис на летен семестар
21.01 – 31.01	Пријавување на испити за прва сесија во февруари
01.02 – 15.02	Прв термин февруари
16.02 – 17.02	Резултати од прва сесија
18.02 – 20.02	Пријавување за втора сесија
21.02 – 28/29.02	Втор термин февруари
01.03 – 05.03	Објава на резултати од втора сесија - февруари

Дополнителна сесија: Април / Распоред на активности

Термини	Активности
10.04 – 15.04	Пријавување на испити
16.04 – 25.04	Сесија за испити
26.04 – 30.04	Објава на резултати

Јунска сесија x2 / Распоред на активности

Термини	Активности
01.06 – 05.06	Собирање на потписи
06.06 – 10.06	Жалби по потписи
06.06 – 15.06	Заверка на семестар
16.06 – 20.06	Пријавување за прва сесија
21.06 – 30.06	Прв термин Јуни
01.07 – 02.07	Резултати од прва сесија
01.07 - 04.07	Пријавување за втора сесија
05.07 – 12.07	Втор термин Јуни
10.07 – 15.07	Резултати од втора сесија

НЕРАБОТНИ ДЕНОВИ ЗА УЧЕБНАТА 2010/2011 ГОДИНА

За сите граѓани на РМ:

- Рамазан Бајрам, прв ден на Рамазан Бајрам,
- 11 Октомври - Ден на народното востание,
- 23 Октомври - Ден на Македонската револуционерна борба
- 8 Декември - Св. Климент Охридски

За граѓаните од католичка вероисповед:

- 1 Ноември - Празник на сите светци
- 25 Декември - прв ден на Божиќ

За граѓаните од муслиманска вероисповед:

- 27 Ноември - Курбан Бајрам, прв ден на Курбан Бајрам

За граѓаните-припадници на Албанската заедница во РМ:

- 22 Ноември - Ден на албанската азбука

За граѓаните-припадници на Еврејската заедница во РМ:

- 28 Септември - Јом Кипур, првиот ден на Јом Кипур

За граѓаните-припадници на Бошњачката заедница во РМ:

- 28 Септември - Меѓународен ден на Бошњаците

За граѓаните-припадници на Турската заедница во РМ:

- 21 Декември - Ден на наставата на турски јазик

За сите граѓани на РМ:

- 1 Јануари - Нова година
- 7 Јануари - прв ден на Божиќ
- 5 Април - Велигден, втор ден на Велигден
- 1 Мај - Ден на трудот
- 24 Мај - Св. Кирил и Методиј - Ден на сесловенските просветители
- 8 Септември - Ден на независноста

За граѓаните од православна вероисповед:

- 6 Јануари - Бадник, ден пред Божиќ

- 19 Јануари - Богојавление (Водици)
- 2 Април - Велики Петок, петок пред Велигден
- 21 Мај- Духовден, петок пред Духовден
- 28 Август - Успение на Пресвета Богородица (Голема Богородица)

За граѓаните од католичка вероисповед:

- 5 Април - Велигден, втор ден на Велигден

За граѓаните-припадници на Српската заедница во РМ:

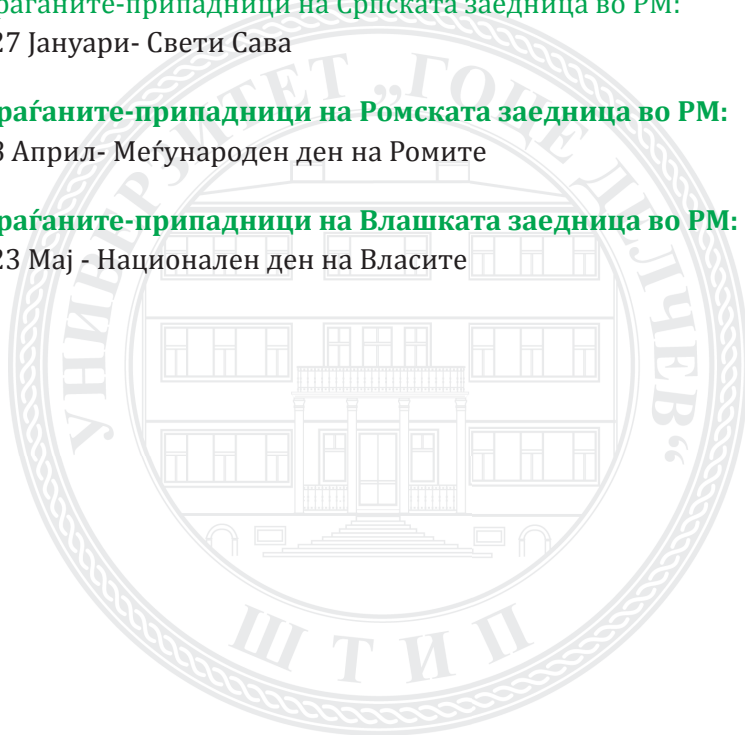
- 27 Јануари - Свети Сава

За граѓаните-припадници на Ромската заедница во РМ:

- 8 Април- Меѓународен ден на Ромите

За граѓаните-припадници на Влашката заедница во РМ:

- 23 Мај - Национален ден на Власите

(ИЗВОД ОД СТАТУТОТ НА УНИВЕРЗИТЕТОТ)

Студенти и режим на студии

Статусот студент се стекнува со запишување на Факултетот. Редовните, вонредните и студентите со кофинансирање се запишуваат под исти услови. Запишувањето на студентите во прва година се врши според условите предвидени со конкурсот за запишување.

Конкурсот го објавува Универзитетот.

Студентот чие образование го финансира државата може истата студиска година да ја повтори само еднаш. Ако во наредната академска година не го стекне правото за запишување на повисока година на студии, го губи статусот на студент чие образование го финансира државата, но има право повторно да ја запише истата година во статус на студент кој самостојно ги поднесува трошоците на студирање.

Студентите кои се: без родители, слепи, глуви, инвалиди од прва и втора група, мајки со деца до шестгодишна возраст и хоспитализирани имаат право на полагање на испити во дополнителни испитни рокови, најмалку двапати во текот на годината.

Мирување на обврските на студентот

На студентот, по негово барање, му мируваат обврските:

- за време на бременост;
- за студент со дете до 1 (една) година старост;
- за време на болест подолга од 1 (еден) семестар;
- во случаи на мирување на работниот однос утврдени со закон и
- во други случаи утврдени со закон и со актите на Универзитетот, односно единицата.

Паралелно студирање

Паралелно студирање е студирање според две одделни студиски програми. Студентот може по завршувањето на првата студиска година паралелно да се запише и на друга студиска програма, ако ги исполнил условите за запишување определени со студиската програма и со надоместување на трошоците за студирање.

Студентот по успешното завршување на првата студиска година со просечна оценка најмалку 8,00 (осум) може паралелно да студира на друга студиска програма без надоместок на трошоците за студирање.

Студентот кој успешно ги завршил обврските според двете студиски програми добива одделни дипломи за секоја од паралелните студиски програми.

ПРЕМИН ОД ЕДНИ НА ДРУГИ СТУДИИ

Право на преминување

Во текот на студиите, студентот може да премине од едни на други сродни студии на исто ниво внатре во рамките на единицата, на Универзитетот или од некој друг Универзитет, под услови утврдени со студиската програма, со тоа што преминувањето не е можно во текот на студиската година во која студентот за прв пат ги запишал студиите.

Преминувањето на студентите се врши врз основа на решение за признавање на остварените ЕКТС кредити. ЕКТС координаторот на единицата дава мислење за признавање на ЕКТС кредити.

Запишување вонредни студенти

Како вонредни студенти може да се запишуваат кандидати кои ги исполнуваат условите за запишување и имаат договор за вработување на неопределено време, како и кандидати кои од оправдани причини не се во можност да се запишат како редовни студенти.

Како оправдани причини се сметаат: инвалид кој не е во состојба да ја посетува наставата; потешка долготрајна болест, која оневозможува редовно следење на наставата подолго од еден семестар; родител на дете додека трае породилното отсуство.

Вонредни студенти се запишуваат според истите услови и критериуми како и редовните студенти, а се рангираат на посебна ранг-листа.

При пријавувањето за запишување како вонредни студенти, кандидатите поднесуваат договор за вработување на неопределено време или лекарско уверение.

Повторување на испит

Студентот којшто не го положил испитот може да го повтори.

Испитот од еден наставен предмет може да се повтори најмногу 4 (четири) пати, од кои четвртиот пат испитот се изведува пред комисија составена од 3 (три) члена, од наставници од исто

или сродно наставно-научно подрачје.

Студентот кој и по четврти пат не успеал да го положи испитот е должен во наредната академска година повторно да го запише тој предмет.

Повторување на испит не е можно во ист испитен рок, туку само во наредниот испитен рок.

ЗАВРШУВАЊЕ НА ОБРАЗОВАНИЕТО

Студентите од првиот циклус на студии завршуваат со полагавање на сите испити, исполнување на сите други студиски обврски, како и изработка на дипломски труд.

Со завршувањето на студиите, студентот стекнува соодветно стручно или академско звање или степен, како и други права во согласност со посебните прописи.

„Студирањето на единиците на Универзитетот се завршува со полагањето на сите предвидени испити со студиската програма и изработка и одбрана на дипломски труд (за студиите во траење од 4/5/6 години 240/300/360 ЕКТС), односно полагање на завршен испит (за студиите во траење од три години 180 ЕКТС).

Дипломскиот труд претставува самостојна работа на студентот од одделно подрачје од студиската програма, со која покажува дека ја владее материјата од областа во која треба да ги заврши студиите.

Завршен испит претставува самостојна презентација на избрана тема на студентот пред тричлена комисија од однапред дефинираните предмети од студиската програма.

Темата за дипломскиот труд/ завршен испит студентот ја дефинира во договор со менторот од соодветната катедра/институт/оддел, најрано со запишувањето на последниот семестар од студиската програма.

Списокот на менторите и темите за дипломски труд/завршен испит ги верификува наставно-научниот совет на единицата на Универзитетот по предлог на соодветната катедра/институт или оддел и истите се објавуваат на веб-страницата на единицата на Универзитетот“;

„Пријавата за изработка на дипломски труд и пријавата за полагање на завршен испит се поднесуваат во студентската служба на единицата во текот на последниот семестар од студиите.

Пакетот на обрасците за изработка на дипломски труд и обрасците за полагање на завршен испит се објавени на веб-страниците на соодветните факултети.

Пакетот на обрасците за изработка на дипломски труд во себе интегрира 4 поединечни документи, кои се составен дел на процедурата за дипломски труд (пријава за изработка на дипломски труд, тема за дипломски труд, потврда за позитивна оценка на писмениот дел на дипломскиот труд и пријава за јавна одбрана на дипломскиот труд).

Пакетот на обрасците за полагање на завршен испит во себе интегрира четири поединечни документи кои се составен дел на процедурата за полагање на завршен испит (пријава за полагање на завршен испит, тема на завршен испит, потврда за позитивна оценка на писмениот дел од завршниот испит, пријава за комисиско полагање на завршен испит).

Пријавата за јавна одбрана на дипломски труд/пријавата за комисиско полагање на завршен испит се поднесува до студентската служба, заедно со потврдата за позитивната оценка на писмениот дел на дипломскиот труд/писмениот дел на завршниот испит најрано по положувањето на последниот испит од соодветна студиска програма.

Поднесената пријава за јавна одбрана на дипломски труд/пријавата за комисиско полагање на завршен испит студентската служба ја доставува до комисијата за проверка на студентското досие“;

„Менторот на дипломскиот труд/завршниот испит е должен да ја следи работата на студентот при изработката на дипломскиот труд/при приготвувањето на презентацијата на темата за завршниот испит, да му помага со совети и да го упатува во потребната литература“;

„Јавната одбрана на дипломскиот труд/комисиско полагање на завршниот испит се спроведува најдоцна во рок од 30 дена од денот на потпишувањето на одлуката за формирање на комисијата за спроведување на постапката за јавна одбрана на дипломскиот труд/комисиско полагање на завршниот испит од страна на деканот на единицата на Универзитетот“;

„Јавната одбрана на дипломскиот труд се состои од усно излагање/презентација на темата и образложени заклучоци, како и одговори на прашања од комисијата во врска со презентацијата на темата и заклучоците.

Полагањето на завршниот испит се состои од презентација на избраната тема пред тричлената комисија, како и одговори на прашања од комисијата во врска со презентацијата на темата.

Доколку студентот го одбрани дипломскиот труд/положи завршниот испит, потпишаната пријава од страна на комисијата за спроведување на постапката за јавна одбра на дипломскиот труд/комисиско полагање на завршниот испит се доставува до студентската служба на единицата.

Во случај кога студентот нема да го одбрани дипломскиот труд/ не го положи завршниот испит, комисијата го повикува студентот на повторна одбрана на дипломскиот труд/ полагање на завршниот испит најдоцна во рок од 30 дена.

Доколку студентот не го одбрани дипломскиот труд/положи завршниот испит и во повторениот рок се пристапува кон промена на темата за дипломски труд/завршен испит.

Дипломскиот труд/завршниот испит се оценува со единствена оценка од 10 (A) до 5 (F). Оценката се донесува со мнозинство на гласови од членовите на комисијата.

Студентот при запишување на последниот семестар од студиската програма 3 +1 поднесува барање за:

полагање на завршен испит и стекнување на диплома за тригодишно образование;

продолжување на студиите и стекнување на диплома за четиригодишно образование, со изработка и одбрана на дипломски труд, без полагање на завршен испит и без право на добивање на диплома за тригодишно образование.

Полагање на завршен испит и стекнување на диплома за тригодишно образование и продолжување на студиите со изработка и одбрана на дипломски труд и стекнување на диплома за четиригодишно образование“.

ОПШТИ ПРАКТИЧНИ ИНФОРМАЦИИ

За Македонија - Република Македонија се наоѓа во Југоисточна Европа, во центарот на Балканскиот Полуостров. Граничи со пет држави: Србија, Бугарија, Грција, Албанија и Косово. Вкупната површина на Република Македонија изнесува 25.333 км², со водна површина од 477 км² и земјена површина од 24.856 км², а вкупниот број на населението е 2.022.547 жители. Главен град на Република Македонија е Скопје, со вкупен број од 467.257 жители.

Национална валута е денар.

За Штип – Штип е град во источниот дел на Република Македонија, во долината на реката Брегалница. Градот брои 47.796 жители. Тој е еден од најстарите градови во Македонија, лоциран на површина од 810 км². Се наоѓа на надморска височина од 300 м.

Трошоци за живеење – Основни трошоци за живеење за студентите се сместувањето и исхраната, кои се движат од 3.000 до 4.000 денари месечно (ако се сместени во Студентски дом). Во случај на исхрана во сопствена режија, студентите имаат богат избор на ресторани и други трговски капацитети кои нудат храна, а оброк може да се најде по цени од 60 до 300 денари.

Сместување – На располагање на студентите им се повеќе капацитети – два студентски дома, сместување во приватниот сектор, а кога станува збор за пократок временски престој, хотелската понуда е разновидна – како по ранг така и по цени. Во студентските домови цената (со вклучена исхрана) изнесува од 3.000 до 4.000 денари месечно. Во приватниот сектор цените на легло се движат од 1.500 до 3.000 денари месечно. Цените за ноќевање во хотелите се од 1.500 до 6.000 денари.

Здравство и осигурување – Студентите во Штип имаат обезбедена квалитетна здравствена заштита. За таа намена, на располагање им се капацитетите на Универзитетската клиника во состав на Факултетот за медицински науки, потоа јавните установи Здравствен дом и Градска болница, како и приватните здравствени ординации. За студентите секоја година се организираат систематски здравствени прегледи. Сите студенти се осигурени од последица на **несреќен** случај преку колективно осигурување, за кое издвојуваат по 150 денари при запишувањето на студиската година.

Студенти со посебни потреби – Универзитетот „Гоце Делчев“ се труди на сите свои студенти, вклучувајќи ги и студентите со посебни потреби, да им ги обезбеди сите погодности пропишани со Статутот на Универзитетот. Во грижата за еднаков третман на сите студенти, Универзитетот „Гоце Делчев“ постави рампи во повеќе универзитетски кампуси, со што им овозможи на студентите со телесна попреченост лесен и едноставен пристап до факултетите.

Библиотеки – Целокупната потребна стручна литература, прирачници, списанија, студентите можат да ја најдат во Универ-

зитетската библиотека, во чии рамки се и библиотеките во четирите универзитетски кампуси. Библиотеките располагаат со читалници опремени со компјутерска опрема, а целокупниот фонд на Универзитетската библиотека е и електронски обработен, со што е олеснет пристапот од страна на студентите.

Слободни активности – За време на своето студирање, студентите можат активно да се вклучат во културно-забавниот и спортскиот живот, преку центрите кои се формирани со таа намена.

Универзитетскиот спортски центар опфаќа повеќе екипи во повеќе спортски дисциплини – кошарка, пинг-понг, мал фудбал, шах, карате, а дел од овие екипи се натпреваруваат освен во Универзитетските лиги и во официјалните државни натпреварувања. Основна цел на Универзитетскиот спортски центар е развивање, унапредување, омасовување и постигнување врвни резултати во спортските активности на студентите и вработените, како и презентирање на достигнувањата во разни спортски дисциплини.

Универзитетскиот културен центар ги развива, унапредува и афирмира културните дејности на студентите и вработените, ги презентира достигнувањата од доменот на културата.

Дејностите во рамките на Универзитетскиот културен центар можат да се организираат во посебни активности (културни, ликовни, музички, литературни, драмски, информативни и сл.)

Во слободните активности, на студентите на располагање им се и сите останати содржини кои ги нуди Штип – преку театарски претстави во Народниот театар, изложби во организација на Националната установа Завод за заштита на спомениците на културата и музеј - Штип, што заедно со останатите капацитети за забавен живот создава предуслови за квалитетно минување на слободното време.

ОБРАЌАЊЕ НА ДЕКАНОТ ДО СТУДЕНТИТЕ

Почитувани колеги,

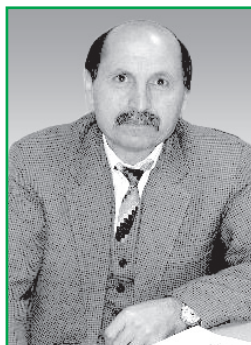
Го направивте најдобриот избор со вашето запишување на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Ви го честитам академскиот статус и ви посакувам добредојде во светот на високото образование, науката и истражувањето.

Новата академска година е предизвик и за вас студентите и за наставничкиот и соработничкиот кадар на Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во академска 2010/2011 година се запишува четвртата генерација на студенти во наставните центри во Штип, Струмица, Кавадарци и Свети Николе. Нашата визија и мисија е цврсто одредена во создавање на високостручен и научен кадар од областа на земјоделието.

Почитувани колеги, бидете уверени дека нашата земја оди по патот на современото земјоделство, а токму вие како идни дипломирани земјоделски инженери ќе бидете носители и менаџери на развојот на современото македонско земјоделство. Вие со својот стекнат квантум на теоретски, практични и апликативни знаења ќе ги трасирате патиштата на развој на земјоделското производство и агро бизнисот, а со тоа ќе го градите и сопствениот пат на просперитет и кариера.

Сите студиски програми на Земјоделскиот факултет се креирани за потребата на пазарот на трудот и современото земјоделство, а истите се во согласност со Законот за високото образование на Република Македонија, верифицирани од Одборот за акредитација, одобрени и од Ректорската управа и Сенатот на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во овој Информатор, како водич низ студиските програми на Земјоделскиот факултет, достапни ви се сите неопходни информации за додипломските студии и начинот на студирање во наставните центри во Штип, Струмица, Кавадарци и Свети Николе

Чекорете во иднината пред вас со нови знаења, нови предизвици, желни за повеќе информации, поголема моќ и просперитет! Наставничкиот и соработничкиот кадар на нашиот Факултет е определен за да биде секогаш на вашата страна, со цел за формирање на високостручен кадар способен за менаџирање на современото земјоделство кое ќе е конкурентно на европскиот пазар.

Декан
Проф. д-р Илија Каров
ilija.karov@ugd.edu.mk
тел. 032 - 550 601

ВИЗИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ

Образованието и науката се примарни фактори за конструктивен развојот на секоја област од современото општество. Ваквиот систем наложува постоење на корелационен мост помеѓу научно-образовните системи и соодветните области на производствените процеси. Развивањето и имплементирањето на овие современи системи се остварува во институции кои можат да ја овозможат нивната погодност и реализација.

Република Македонија е земјоделски ориентирана земја и во неа агрономијата како економски фактор ангажира голем број на хумани ресурси. Поради недоволна едукација и несоодветна апликација на науката во земјоделието, честопати аграрот е изложен на сериозен ризик. Токму затоа, нашите наставни и научноистражувачки програми се ориентирани кон отстранување на тие ризици и вклучување на високото образование и науката во оваа област која има клучна улога во целокупниот развој на земјата.

Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип ја остварува својата визија преку создавање на високо квалитетни кадри во областа на земјоделието, кои својата стручност ќе ја реализираат и развиваат во производствените процеси и области на агрономијата. Можностите за развивање на стекнатото образование се огромни поради плодната соработка со голем број слични образовни и земјоделски институции.

МИСИЈА НА ФАКУЛТЕТОТ

Примарна мисија на Факултетот е пренесување и развивање на знаења на студенти, истражувачи и стручни лица од областа на земјоделието. Со тоа се врши унапредување на производството на здрава храна, индустријата за преработка и контрола на земјоделски производи, управувањето со природните ресурси, а воедно и развојот на руралниот и урбаниот простор, со што даваме огромен придонес во целокупниот квалитет на животот во национална и глобална рамка.

Својата мисија Земјоделскиот факултет ја остварува преку следниве активности:

- врвна едукација на студентите, базирана на најнови светски истражувачки достигнувања;
- изведување на настава преку студиски програми засновани на Европскиот кредит-трансфер систем – ЕКТС (European Credits)

Transfer System), приспособени во согласност со Болоњската декларација;

- создавање на сопствен наставно-истражувачки кадар и материјални ресурси (лаборатории, опрема, машини, површини, инфраструктура и др.) во соработка со водечки образовно-истражувачки институции во регионот и во светот;
- вклучување во меѓународни образовни, научноистражувачки и стручни проекти и нивна имплементација на национално ниво;
- организирање на сопствени советодавни стручни служби и квалитетен пренос на знаења спрема други корисници, особено на слични институции и стручни служби;
- организирање и обезбедување на разни експертизи, препораки, атести, сертификати, лиценци и контрола во сите области на земјоделското производство и прехранбената технологија во високоопремени и сертифицирани лаборатории;
- поттикнување и учество во донесувањето на важни прописи и закони од областа на високото образование и земјоделието;
- континуирано градење и усовршување на стручниот и професионалниот углед на Земјоделскиот факултет, а со тоа и на нашиот Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип.

Сето ова ќе им овозможи на нашите идни дипломирани агрономи и инженери да се стекнат со теоретско и практично знаење од областа на земјоделието и ќе се оспособат за: активно учество во планирањето и спроведувањето на земјоделското производство; вклучување во современите текови на земјоделието и давање придонес во подигање на нивото на производството во земјава; следење на новите достигнувања во светот и нивна успешна примена во соодветна струка; развивање на професионален однос и одговорност во согласност со законските, моралните и етичките норми.

ЗОШТО ДА СЕ ЗАПИШАМ НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ?

Македонското земјоделе е со долгогодишна традиција и денес голем дел од земјоделските производи претставуваат и наши амбасадори во светот. Воопшто, последниве години се забележува голем напредок во секторот земјоделе на територијата на Република Македонија, што секако се должи на отворањето на европските фондови. Ваквиот пристап овозможува огромни можности за развој на земјоделското производство, што претставува стимулирачки фактор и за индивидуалните земјоделци.

Реализацијата на програмата за развој и поттикнување на органското земјоделско производство, модернизирањето на производствените процеси со најнови технологии, соработката со меѓународни организации и институции се само дел од предизвиците за секој млад истражувач и инженер да го примени своето искуство стекнато во институција која ги следи европските трендови.

Ваквата експанзија во земјоделието дава огромни можности за вработување и самовработување. Современото општество неминовно ја носи перспективата на знаењето. Македонското аграрно стопанство денес не може да се замисли без високообразовани и стручно подготвени кадри, што секако е одредено од систематизацијата на секоја институција.

Затоа, идни студенти искористете ги можностите кои ги нуди земјоделскиот сектор и бидете дел од новата ера на развојниот процес на аграрот во Република Македонија и реализирајте ги сопствените идеали со тоа што ќе се запишете и студирате на Земјоделскиот факултет.

КАКО Е ОРГАНИЗИРАНА НАСТАВАТА?

Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип ги следи модерните и современи трендови на високото образование, а според потребите на пазарот на трудот во државата, наставата ја организира во 4 градови и тоа: Штип, Струмица, Кавадарци и Свети Николе - општа насока, тригодишни студии. По завршувањето на тригодишните студии, кандидатите имаат можност да продолжат до четиригодишни студии 3+1, на студиските програми во градовите:

- Општа насока и Рурален развој во Штип;
- Интегрално земјоделско производство во Струмица;
- Енологија и Лозарство во Кавадарци;
- Преработка на земјоделски производи во Свети Николе.

Земјоделскиот факултет, како интегриран дел од Универзитетот, располага со квалификуван стручен кадар - професори, доценти, асистенти, кои беспрекорно ја спроведуваат практичната настава и лабораториските вежби во високоопремени лаборатории и предавални.

Студиската година е организирана во два семестра: зимски и летен.

Наставата во зимскиот семестар започнува во третиот понеделник од септември и трае 19 недели (12 недели континуи-

рана настава + 7 недели за подготовка за оценување и завршно оценување).

Летниот одмор и останатите активности и активностите надвор од наставата (организирање на дополнителна - кондензирана настава - летни школи, летни универзитети и др.), вклучувајќи ги и лиците на проверка на знаењето траат 8 недели.

Заверувањето на зимскиот и запишувањето на летниот семестар (и зимскиот одмор) траат две недели.

Наставата во летниот семестар започнува во третиот понеделник од февруари и трае 19 недели (12 недели континуирана активност + 7 недели за подготовка за оценување и завршено оценување). Наставата се организира и изведува на основа на утврдениот распоред на часови, најдоцна 10 дена пред почетокот на наставата.

Распоредот на часовите содржи: име на студиската програма, студиска година, име на предметот, време (ден, час) на одржување на наставата, место на одржување на наставата (предавална, амфитеатар, лабораторија), име на наставник и други информации за наставата. Заради целосно информирање на студентот и негово брзо вклопување во процесот на високото образование и начинот на студирање.

Секој предметен наставник ги запознава студентите со планот на работа на предметот во првата недела од наставата, со тоа студентите на почетокот го добиваат организациониот план за студиската година. Со цел да се оствари целосен пристап на студентот кон одредената наставна програма, предметните наставници организираат задолжителни консултациите со студентите секоја недела со минимум 2 (два) часа, а максимум 6 (шест) часа.

Проверката на знаењето се организира со спроведување на два колоквиума во термините за изведување на наставата за предметот во кои е предвидена проверка на знаењето.

Задачите кои се предвидени за индивидуална работа на студентите (семинари, проекти, теренска настава, водење лабораториски дневници, изработка на хербариуми и др.) се рамномерно распоредени во текот на семестарот и ја збогатуваат наставната содржина и ги дополнуваат знаењата на студентите.

Предвидените лабораториски практики се изведуваат во високоопремени лаборатории, со цел теоретското знаење да се примени во практични услови, а целосната реализација стекнатите знаења се спроведуваат во реални услови преку организирање на теренски практики и посети на соодветни производни установи. Со тоа Земјоделскиот факултет овозможува создавање на висо-

коквалитетни кадри кои се оспособени во целост за соодветната област.

ИСТРАЖУВАЧКИ АКТИВНОСТИ

Брзиот и интензивен развој на биотехнологијата, молекуларната биологија и генетскиот инженеринг остави нов белег на современото земјоделско производство, а со тоа и нов поттикнувачки момент кај нас. Ние со задоволство го прифативме предизвикот на молекуларната експанзија и го имплементиравме во сите домени на научноистражувачките активности и во наставно образовниот процес преку лабораториските вежби.

Користејќи ги конвенционалните и традиционални методи на селекција во комбинација со софистицираните методи на растителната биотехнологија и генетскиот инженеринг, наша цел е да се создадат нови линии, сорти, хибриди на различни земјоделски култури. Во склоп на Земјоделскиот факултет функционираат научноистражувачки центри, организирани во неколку високоопремени лаборатории.

Лабораторија за биотехнологија имплементира креирање нови линии, хибриди и сорти на различни земјоделски култури со конвенционалните и традиционални методи на селекција во комбинација со софистицираните методи на растителната биотехнологија и генетскиот инженеринг. За апликативната наука да го најде своето место во комерцијалното земјоделско производство, потребно е уште многу истражувања и многу научноистражувачка работа.

Фитосанитарната лабораторија се занимава со дијагностицирање на болестите кај растенијата и преземање на навремени мерки за нивна заштита.

Фитосанитарната лабораторија се занимава со проучување на патогените причинители на болести кај растенијата, примена на мерки за навремена заштита од нив, како и примена на хемиски мерки за заштита од појава на болести и штетници.

Лабораторијата за контрола на семе и саден материјал врши научноистражувачката работа на лабораторијата е фокусирана кон теренски истражувања за оддржливо растително производство за храна и сточна храна со апликативност во оптимизирањето на интеракцијата помеѓу растенијата и животната средина со помош на современи техники и методи за почвен менаџмент, прихранување, наводнување и справувањето со плевели.

Лабораторијата за педологија спроведува хемиски и агро-хемиски анализи на почва, со цел да се утврдат параметрите кои ја одредуваат погодноста на земјата за соодветни растителни сорти.

Лабораторија за контрола и квалитет на прехранбени производи врши теренски и лабораториски анализи за дијагностика и контрола на суровините кои влегуваат во растителните и анималните производи и контрола на готовите производи (органолептичка, хемиска и микробиолошка).

Во рамките на лабораториите, покрај научноистражувачка и апликативна дејност се нуди можност за реализирање на дипломски, магистерски и докторски тези, на дипломци, магистранти и докторанди од Земјоделскиот факултет, како и од други факултети во состав на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип и од други универзитети.

Со научноистражувачката работа се остварува мисијата на Земјоделскиот факултет за аграрниот развој на регионот, преку пренесување на современите сознанија на студентите и земјоделците, развој на истражувања и пренесување на сознанија и техники кои се релевантни за производството и менаџментот на економски важните растителни видови, менаџментот на почвата и водените ресурси.

СОРАБОТКА СО ДРУГИ ИНСТИТУЦИИ

Освен матична наставно-образовна дејност, Земјоделскиот факултет врши и научноистражувачката и апликативната дејност, за што остварени се соработки со многу универзитети, институти и лаборатории надвор од земјава и скоро со сите институции во државата кои реализираат исти и слични дејности. Потпишани се договори за размена и промовирање и на наставни и научни знаења, искуства и капацитети како и договори за мобилност на студенти и наставниците со повеќе институции во земјава и надвор.

Плодна е соработката со меѓународни институции, лаборатории и факултети како проектни активности, размена на идеи и методи како што се:

- Department of Plant Disease Resistance, Institute of Genetics, Bulgarian Academy of Sciences;
- Poljoprivredni fakultet u Novom Sadu, Departman za fitomedicinu i zaštitu bilja i životne sredine;
- Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za fitopatologiju;

- National Key Facility for Crop Gene Resources and Genetic Improvement, Institute of Crop Science, Chinese Academy of Agriculture Sciences;
- INRA - Centre de Bordeaux, Dr Xavier Foissac, UMR-1090 Génomique Diversité Pouvoir Pathogène, 71 avenue Edouard Bourleaux - BP 81, F-33883 Villenave d'Ornon, France;
- C.R.A. "Istituto Sperimentale per la Viticoltura", Conegliano (TV), Italy;
- University of Bologna, Italy, Associated Professor Bertaccini Assunta, DiSTA, Plant Pathology, viale Fanin, 42 40127, Bologna Italy;
- Agricultural Biotechnology Center, Godollo, Hungary;
- Vegetable Crops Research Institute "Maritsa" – Plovdiv, Bulgaria;
- PTP-Chirpan, Institute of Cotton and Durum Wheat, Chirpan, Bulgaria;
- Institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad, Srbija;
- Факултет за биологија, Пловдивски универзитет Паисий Хилендарски, Пловдив, Бугарија;
- Mediterranean Agronomic Institute of Chania – Greece;
- Mediterranean Agronomic Institute of Bari – Italy и
- многу други странски институции.

Со универзитетите во Република Македонија на кои се изучуваат природните, земјоделските науки, науки за животната средина исто така имаме добра, долгогодишна и плодна соработка, а некои од нив се:

- Факултет за земјоделски науки и храна, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје;
- Природно-математички факултет, Институт за биологија, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје и тоа со повеќе лаборатории - Екологија на растенија, Физиологија на растенијата, Генетика и молекуларна биологија;
- Македонско еколошко друштво – Скопје;
- Земјоделски институт – Скопје, Р. Македонија;
- Универзитет „Св. Климент Охридски“ - Битола;
- и многу други институции, здруженија и канцеларии кои имаат иста и сродна дејност како и Земјоделскиот факултет, а работат во Република Македонија.

МОЖНОСТИ ЗА КАРИЕРА И ВРАБОТУВАЊЕ

По завршување на четиригодишните студии на Земјоделскиот факултет, студентите се здобиваат со звање дипломиран

инженер агроном и стекнатите стручни и практични знаења нудат можности за вработување во следните дејности: земјоделско производство, дистрибуција и услуги, советување и образование, земјоделска и рурална политика, растителна и прехранбена преработувачка индустрија, образование, различни сектори на државни органи. Дипломираните инженери агрономи ќе бидат способни да ги вршат следниве функции: ќе можат самостојно или во тимови да раководаат и да го надгледуваат производството во земјоделската преработувачката индустрија и ќе бидат квалификувани да работат во државни и приватни институции во областа на контрола на квалитет на храна, научни институции и во разни приватни и мешовити претпријатија од областа на земјоделството. Студентите кои ќе се здобиваат со звање дипломиран инженер агроном- енолог, стекнатите стручни и практични знаења ќе им овозможат вработување во следните дејности: лозарски и винарски претпријатија, расадници и соодветни области на продажба на грозје и вино, како и во државни институции во земјоделскиот сектор. Идните енолози ќе бидат квалификувани за производство, управување и раководење на современи технологии во винарството и во менаџирањето на винарските визби. Стекнувањето на соодветни знаења за микробиологијата, чувањето, евалуацијата и пакувањето на виното ќе им даде солидна основа за нивното понатамошно вкопување во овој многу битен сегмент од македонското земјоделско производство.

Во целост, Земјоделскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ Штип веќе со стекнато искуство ја остварува и надградува својата мисија на создавање висококвалитетни кадри во областа на земјоделието, што е благородна улога во процесот на осовременувањето и развој на аграрот во Република Македонија.

Овде студентите ќе имаат можност да ги реализираат практично теоретски стекнатите знаења и да ги докажат на терен знаењата стекнати од предавањата и вежбите.

НАСТАВНАТА ДЕЈНОСТ И ДИСПЕРЗИЈА НА СТУДИИТЕ ВО ПОВЕЌЕ ГРАДОВИ

Со цел високото образование и на Земјоделскиот факултет да биде во согласност со светските и европските критериуми, предвидено е постоење на една насока Општа насока со тригодишни студии. По завршувањето на тригодишните студии, кандидатите имаат можност за продолжување на студиите на една од студиските програми до четиригодишни студии 3+1. Во четврта-

та година се разликуваат четири модули - едногодишни студиски програми, различни во студиската програма во седмиот и осмиот семестар, и тоа:

Тригодишни студии 180 ЕКТС

Општа насока

Четиригодишни студии 240 ЕКТС (3+1)

- Енологија
- Лозарство
- Општа насока
- Преработка на земјоделски производи
- Интегрално земјоделско производство
- Рурален развој

Нашите студенти ја имаат можноста да се школуваат во своите, или блиску до своите, родни места така да програмските содржини на Земјоделскиот факултет ќе бидат диспензирани во повеќе градови на Република Македонија и тоа:

Штип

Тригодишни студии - Општа насока,

Четиригодишни студии – Општа насока

Четиригодишни студии – Рурален развој

Струмица

Тригодишни студии - Општа насока,

Четиригодишни студии - Интегрално земјоделско производство

Кавадарци

Тригодишни студии - Општа насока,

Четиригодишни студии - Енологија

Четиригодишни студии - Лозарство

Свети Николе

Тригодишни студии - Општа насока,

Четиригодишни студии - Преработка на земјоделски производи

ПОТРЕБНА ДОКУМЕНТАЦИЈА И УСЛОВИ ЗА УПИС

Студирањето на Факултетот во состав на Универзитетот се организира во согласност со Законот за високото образование. На додипломските студии може да се запише лице кое има завршено четиригодишно средно образование и ако ги исполнува условите и критериумите утврдени со конкурсот за запишување.

Потребни документи за упис на Факултетот се:

- пријава за запишување,
- оригинални свидетелства од сите класови,
- документ за положена државна матура, меѓународна или училишна матура,
- свидетелство за завршено средно образование,
- извод од матична книга на родените.
- доказ за државјанство на РМ (уверение или решение).

Пријавувањето се врши со оригинални документи.

СТУДИСКА ПРОГРАМА НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ФАКУЛТЕТ, УГД -ШТИП

НАСТАВНА ПРОГРАМА ЗА I, II и III ГОДИНА - ОПШТА НАСОКА

I СЕМЕСТАР - прва година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Хемија	8	2+2+2	202
Математика	6	2+2+1	152
Основи на земјоделската техника	6	2+2+1	152
Развој на хумани ресурси	6	2+2+1	152
Странски јазик	4	0+0+4	101
Вкупно:	30	8+8+9	759

II СЕМЕСТАР - прва година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Ботаника	8	2+2+2	202
Основи на биохемија	6	2+2+1	152
Информатика	4	1+1+1	101
Основи на економијата	6	2+2+1	152
Растителна екологија и фитоце- нологија	6	2+2+1	152
Физичко воспитување*	*	0+0+2	*
Вкупно:	30	10+10+7	759

* Услов за заверка на трети семестар со потпис од предметен наставник

III СЕМЕСТАР – втора година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Генетика	6	2+2+1	152

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

Микробиологија	8	2+2+2	202
Основи на растителното производство	6	2+2+1	152
Полјоделство	6	2+2+1	152
Изборни предмети			
Метеорологија	4	1+1+1	101
Зоологија	4	1+1+1	101
Педологија и почвен менаџмент	4	1+1+1	101
Статистика со компјутерска технологија	4	1+1+1	101
Странски јазик 2	4	0+0+3	101
Вкупно:	30	9+9+6	759

IV СЕМЕСТАР – втора година

Задолжителни предмети

ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Основи на сточарско производство	6	2+2+1	152
Индустриска микробиологија	8	2+2+2	202
Физиологија на растенијата	6	2+2+1	152
Механизација во земјоделското производство	6	2+2+1	152
Изборни предмети			
Економика на земјоделството	4	1+1+1	101
Анатомија со физиологија на домашните животни	4	1+1+1	101
Математика 2	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	9+9+6	759

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

V СЕМЕСТАР - трета година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Градинарство и цвеќарство	6	2+2+1	152
Лозарство и овоштарство	6	2+2+1	152
Селекција и семепроизводство	8	2+2+2	202
Ѓубриња и плодност на почвите	6	2+2+1	152
Изборни предмети			
Зрнести и клубенести култури	4	1+1+1	101
Машини во овоштарството и лозарството	4	1+1+1	101
Индустриски и фуражни култури	4	1+1+1	101
Пчеларство	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	9+9+6	759

VI СЕМЕСТАР - трета година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Фитопатологија	8	2+2+2	202
Ентомологија	6	2+2+1	152
Завршен испит	8	0+0+8	204
Изборни предмети			
Заштита на полјоделски култури	4	1+1+1	101
Заштита на градинарски култури	4	1+1+1	101
Заштита на овоштарството и лозарството	4	1+1+1	101
Фитофармација	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	6+6+13	760

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

Со завршување на шестиот семестар (трета година), студентот се стекнува со диплома **ИНЖЕНЕР АГРОНОМ – ОПШТА НАСОКА**

ОПШТА НАСОКА (ТРИГОДИШНИ СТУДИИ)

Краток опис на студиската програма

Предметните програми на Општата насока (тригодишни студии) осигуруваат стекнување на мултидисциплинарни знаења од голем број земјоделски дисциплини. Модулот нуди подрачја кои ја опфаќаат областите на конвенционалното полјоделство, градинарство и цвекарство, овоштарство и лозарство, сточарство.

Знаење со кое се стекнува студентот по завршувањето

Стекнувањето на базични знаења од областа на растителното и сточарското производство во модулот - Општа насока им дава голема визија и неограничени можност на нашите идни инженери агрономи да се докажат и во конвенционалното и во интегралното земјоделско производство. Модулот ги опфаќа сите гранки и сегменти од земјоделието, а знаењата и компетенциите пренесени од нашите искусни предавачи само ќе има даде конкретна визија на студентите за да го негуваат и продолжат нашето македонско традиционално производство.

Потенцијални можности за вработување

Со завршување на тригодишните студии на модулот - Општа насока, студентите се здобиваат со знаење инженер агроном и стекнатите стручни и практични знаења нудат можности за вработување во примарното растително и анимално земјоделско производство, како и различни сектори на државни органи во областа на земјоделството, каде ќе бидат во можност да учествуваат во организирањето и надгледувањето на производството, самостојно или како дел од раководни и управувачки тимови.

СТУДИСКА ПРОГРАМА - ИНТЕГРАЛНО ЗЕМЈОДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО - СТУДИИ СО ЧЕТИРИ ГОДИНИ

VII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Интегрално градинарско производство	8	2+2+2	202
Интегрално производство на индустриски и фуражни култури	6	2+2+1	152
Агроекологија	6	2+2+1	152
Машини и опрема за производство	6	2+2+1	152
Изборни предмети			
Менаџмент во интегралното земјоделско производство	4	1+1+1	101
Интегрално производство на зрнести и клубенести култури	4	1+1+1	101
Пакување, складирање и маркетинг	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	9+9+6	759

VIII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Интегрална заштита во градинарското производство	6	2+2+1	152
Интегрална заштита на индустриски и фуражни култури	6	2+2+1	152
Интегрална заштита на зрнести и клубенести култури	6	2+2+1	152
Дипломски труд	8	0+0+8	204
Изборни предмети			
Органско производство	4	1+1+1	101

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

Управување со квалитет	4	1+1+1	101
Хигиена и контрола на производство	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	7+7+12	761

ДИПЛОМА: ДИПЛОМИРАН ИНЖЕНЕР АГРОНОМ – ИНТЕГРАЛНО ЗЕМЈОДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО

ИНТЕГРАЛНО ЗЕМЈОДЕЛСКО ПРОИЗВОДСТВО

Краток опис на студиската програма

Предметните програми на студиската програма Интегрално земјоделско производство осигуруваат стекнување на мултидисциплинирани знаења од голем број земјоделски дисциплини, како растително и анимално интегрално земјоделско производство, интегрална заштита во земјоделското производство на отворено и во затворени контролирани системи, што води кон одржливо земјоделство во рамките на новите добри земјоделски практики.

Знаење со кое се стекнува студентот по завршувањето

Екопроизводството е на само предизвик туку и голем потенцијал на нашиот регион кој е земјоделски ориентиран. Богатата традиција во конвенционалното земјоделско производство е основа за нашите идни агрономи да дадат посебен акцент на интегралното земјоделско производство. Компетенциите кои ќе ги стекнат со изучувањето на оваа студиската програма ќе им овозможи полесно справување и воведување на интегралното градинарство, полјоделство, екологозарство и екооовоштарство на нашите простори. Соодветната обука за правилна интегрална заштита и прихранување на растенијата се темел на квалитетното интегрално земјоделско производство.

Потенцијални можности за вработување

Со завршување на четиригодишните студии на студиската програма Интегрално земјоделско производство, студентите се здобиваат со звање дипломиран инженер агроном - интегрално

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

замјоделско производство, а стекнатите стручни и практични знаења нудат можности за вработување во следниве дејности: примарно растително и анимално земјоделско производство, приватни и јавни советодавни служби, различни сектори на држави органи каде се анализираат и донесуваат одлуки за добри земјоделски практики. Дипломираните инженери агрономи ќе бидат способни самостојно да ги вршат следниве функции: ќе можат да раководат, организираат и управуваат производството во земјоделските претпријатија и ќе бидат квалификувани самостојно или како дел од тимови да работат во државни и приватни институции во областа на земјоделството.

СТУДИСКА ПРОГРАМА - ПРЕРАБОТКА НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ - СТУДИИ СО ЧЕТИРИ ГОДИНИ

VII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Преработка на житни култури	8	2+2+2	202
Месо и преработки на месо	6	2+2+1	152
Процесна техника	6	2+2+1	152
Преработка на индустриски култури	6	2+2+1	152
Изборни предмети (1)			
Производство на масло	4	1+1+1	101
Производство на екстракти од растително потекло	4	1+1+1	101
Пакување, складирање и маркетинг	4	1+1+1	101
Пастеризација и стерилизација	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	9+9+6	759

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

VIII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Структура и особини на месото	6	2+2+1	152
Систем за безбедност во производството на храна	6	2+2+1	152
Млеко и млечни производи	6	2+2+1	152
Дипломски труд	8	0+0+8	204
Изборни предмети			
Производство на шеќер и скроб	4	1+1+1	101
Производство на слад и пиво	4	1+1+1	101
Производство на алкохолни и безалкохолни пијалаци	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	7+7+12	761

Со завршување на осмиот семестар (четврта година), студентот се стекнува со диплома **ДИПЛОМИРАН ИНЖЕНЕР АГРОНОМ – ПРЕРАБОТКА НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ**

ПРЕРАБОТКА НА ЗЕМЈОДЕЛСКИ ПРОИЗВОДИ

Краток опис на студиската програма

Предметните програми на студиската програма Преработка и контрола на земјоделски производи осигуруваат стекнување на мултидисциплинарни знаења од голем број земјоделски дисциплини. Студиската програма нуди подрачја кои ја ги опфаќаат областите на биотехнолошките процеси во растителното и животното производство, конзервирање, чување, пакување и контрола на земјоделските производи, како и организација на процесите во преработувачката индустрија.

Знаење со кое се стекнува студентот по завршувањето

Растителното производство е финализирано во процесите на неговата преработка. Тоа е доста битен и финален сегмент од целокупниот процес на земјоделското производство. Наставната

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

програма на модулот Преработка на земјоделските производи е стриктно наменета за обука на идните земјоделски инженери во преработка, производство, пакување и складирање на месо, млеко, жито и брашно, шеќер и скроб, слад и пиво и многу други производи. Притоа низ наставните предметни содржини студентите ќе се стекнат и со знаења за системот на безбедност и производството на храна, управувањето со квалитет, организацијата на производството и други елементарни познавања кои ќе им овозможат успешно да се вклопат во процесот на преработка на земјоделските производи.

Потенцијални можности за вработување

Со завршување на четиригодишните студии на студиската програма Преработка и контрола на земјоделски производи, студентите се здобиваат со звање дипломиран инженер агроном, а стекнатите стручни и практични знаења нудат можности за вработување во следниве дејности: растителна и прехранбена преработувачка индустрија, образование, различни сектори на државни органи. Дипломираните инженери агрономи ќе бидат способни да ги вршат следниве функции: ќе можат самостојно или во тимови да раководат и да го надгледуваат производство-то во земјоделската преработувачката индустрија и ќе бидат квалификувани да работат во државни и приватни институции во областа на контрола на квалитет на храна.

СТУДИСКА ПРОГРАМА - РУРАЛЕН РАЗВОЈ - СТУДИИ СО ЧЕТИРИ ГОДИНИ

VII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Климатски промени и еко системи	6	2+2+1	152
Земјоделска политика и рурален развој I	8	2+2+2	152
Развој и управување со проектен циклус	6	2+2+1	202

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

Одржливо земјоделско производство	6	2+2+1	152
Изборни предмети			
Основни и алтернативни култури	4	1+1+1	101
Советодавни системи и комуникациски вештини	4	1+1+1	101
Предприемништво и рурален менаџмент	4	1+1+1	101
Рурален туризам	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	9+9+6	759

VIII СЕМЕСТАР - четврта година

Задолжителни предмети

ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Органско поделско и градинарско производство	6	2+2+1	152
Земјоделска политика и рурален развој II	6	2+2+1	152
Органско производство во лозарството и овоштарството	6	2+2+1	152
Дипломски труд	8	0+0+8	204

Изборни предмети

Организација на земјоделското производство	4	1+1+1	101
Биолошка заштита од болести и штетници	4	1+1+1	101
Производство и преработка на самоникнати, медицински, ароматични и зачински растенија	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	7+7+12	761

Со завршување на осмиот семестар (четврта година), студентот се стекнува со диплома диплома **ДИПЛОМИРАН ИНЖЕНЕР АГРОНОМ – РУРАЛЕН РАЗВОЈ**

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

РУРАЛЕН РАЗВОЈ

Краток опис на студиската програма

Студиската програма по Рурален развој осигуруваат стекнување на мултидисциплинарни знаења од голем број економски и земјоделски дисциплини. Студиската програма нуди подрачја кои ја опфаќаат домашната и аграрната политика на Унијата, управување и раководење со проектен циклус, запознавања со принципите за одржлив развој на земјоделството, комуникациски вештини и сите заедно придонесуваат кон стекнување знаења и вештини неопходни за вклучување во работа со еден динамичен сектор, каков е руралниот развој.

Знаење со кое се стекнува студентот по завршувањето

Оваа студиската програма обезбедува стекнување на знаење и вештини кои студентот по дипломирањето ќе може со сигурност да ги примени во планирањето, проектирањето и управувањето во руралниот развој, независно од спецификите на секоја од локалните самоуправи или плански региони. Голем дел од предметите се од областа на правото, економијата и земјоделството, заради стекнување знаења во аграрната трговија, земјоделското право и менаџментот во земјоделството, но и за начините на функционирање на централната власт и локалната самоуправа, како дел од еден севкупен систем на општествена поддршка на развојот на нашето општество. Поради наведеното, нашите идни стручни лица за рурален развој ќе бидат способни да препознаваат области за рурален развој од кои ќе може да бидат изработувани предлог-проекти за финансирање пред домашни и надворешни програми, да учествуваат во изработката на стратегии и студии за развој на локални самоуправи, плански региони на национално ниво, да работат во рамките на тимовите за локален економски развој и други компетенции од областа на руралниот развој кои ќе ги стекнат на Факултетот.

Потенцијални можности за вработување

Стегнатите стручни и методски знаења на студентите им овозможуваат можности за вработување во следниве подрачја: земјоделско производство, советување и образование, земјоделска и рурална политика, локални самоуправи, центри за развој на планските региони, министерства за локална самоуправа и земјоделство, шумарство и водостопанство, но и во НВО кои работат на полето за спроведување проекти од доменот на руралниот развој и прекуграничната соработка. Дипломираните земјодел-

ски инженери ќе бидат способни да ги вршат следниве функции: ќе можат да раководаат и да го надгледуваат процесот на изработка на стратешки документи за развој, ќе бидат квалификувани да работат во државни и други институции и државна администрација во областа на земјоделството и руралниот развој, да работат во државни и приватни советодавни и консултантски куќи, научни институции и други приватни и мешовити претпријатија од областа на земјоделството.

СТУДИСКА ПРОГРАМА: ЕНОЛОГИЈА - СТУДИИ СО ЧЕТИРИ ГОДИНИ

VII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Лозарство II	6	2+2+1	152
Производство на вино	6	2+2+1	152
Енологија	8	2+2+2	202
Микробиологија на вино	6	2+2+1	152
Изборни предмети			
Основни и алтернативни култури	4	1+1+1	101
Безалкохолни и алкохолни пијалаци	4	1+1+1	101
Овоштарство II	4	1+1+1	101
Органско производство	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	9+9+6	759
VIII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Производство на калемид од овошни култури и винова лоза	6	2+2+1	152

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

Маркетинг за вино и овошје	6	2+2+1	152
Практична работа во винарска визба	6	2+2+1	152
Дипломски труд	8	0+0+8	204
Изборни предмети			
Технологија за создавање на различни овошни сорти	4	1+1+1	101
Сензорна и аналитичка евалуација на вино	4	1+1+1	101
Исхрана во овоштарството и лозарството	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	7+7+12	761

Со завршување на осмиот семестар (четврта година), студентот се стекнува со диплома **ДИПЛОМИРАН ИНЖЕНЕР АГРОНОМ – ЕНОЛОГ**

ЕНОЛОГИЈА

Краток опис на студиската програма

Покрај веќе постојните винарски визби во Гевгелија, Неготино, Кавадарци и Велес, се изградија голем број на современи винарски визби во Штип, Лозово, Кавадарци и Демир Капија. Потребата од високостручен и обучен кадар за македонското производство на вино и винова лоза е неопходно.

Предметните програми на студиската програма - Енологија осигуруваат стекнување на мултидисциплинарни знаења од растителното производство, селекција и одгледување на подлоги за калемење, прихрана и заштита во лозарството, планирање, економија и раководење со лозови насади, како и производство и анализа на вино. Знаењата ќе бидат обезбедени преку предавања во училиници, лаборатории и на терен.

Знаење со кое се стекнува студентот по завршувањето

Македонија има голема потреба од високостручен кадар од овој профил. Идните енолози ќе бидат едуцирани за производство, управување и раководење на современи технологии во винарството и во манаџирањето на винарските визби. Стек-

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

нувањето на соодветни знаења за микробиологијата, чувањето, евалуацијата и пакувањето на виното ќе им даде солидна основа за нивното понатамошно вкопување во овој многу битен сегмент од македонското земјоделско производство

Потенцијални можности за вработување

Со завршување на четиригодишните студии на модулот Енологија, студентите се здобиваат со звање дипломиран инженер агроном-енолог и стекнатите стручни и практични знаења нудат можности за вработување во следните дејности: лозарски и винарски претпријатија, расадници и соодветни области на продажба на грозје и вино, како и во државни институции во земјоделскиот сектор.

СТУДИСКА ПРОГРАМА: ЛОЗАРСТВО - СТУДИИ СО ЧЕТИРИ ГОДИНИ

VII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Лозарство I	6	2+2+1	152
Лозарство II	8	2+2+2	152
Исхрана на винова лоза	6	2+2+1	202
Производство на вино	6	2+2+1	152
Изборни предмети			
Облагородување на винова лоза	4	1+1+1	101
Енологија	4	1+1+1	101
Основни и алтернативни култури	4	1+1+1	101
Органско производство	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	9+9+6	759

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

VIII СЕМЕСТАР - четврта година			
Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Производство на лозов саден материјал	6	2+2+1	152
Заштита во лозарството	6	2+2+1	152
Технологии во производство на трпезно грозје	6	2+2+1	152
Дипломски труд	8	0+0+8	204
Изборни предмети			
Маркетинг на грозје и вино	4	1+1+1	101
Машини во лозарството	4	1+1+1	101
Овощарство II	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	7+7+12	761

Со завршување на осмиот семестар (четврта година), студентот се стекнува со диплома **ДИПЛОМИРАН ИНЖЕНЕР АГРОНОМ – ЛОЗАР**

ЛОЗАРСТВО

Краток опис на студиската програма

Предметните програми на студиската програма - Лозарство осигуруваат стекнување на знаења во една за нашата држава економски значајна гранка од земјоделството, какво е лозарството. Модулот нуди подрачја кои ја опфаќаат запознавање со биологијата на растението, фенофазите во неговиот развој, најзначајните системи на одгледување, кои се применуваат за постигнување оптимален квалитет на родот, начини на кроење, но и за избор на подлоги за различни почвени типови.

Знаење со кое се стекнува студентот по завршувањето

Овој модул обезбедува стекнување на знаења и вештини кои студентот по до моментот на дипломирање ќе ги стекне за да може самостојно да планира организирање на лозарско про-

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

изводство, местоположба на насадот, видот на подлога која најдобро ќе одговара на бујноста на сортата и карактеристиките на почвата.

Потенцијални можности за вработување

Стектатите стручни и методски знаења на студентите им овозможуваат можности за вработување во следниве подрачја: земјоделско производство, советување и образование, локални самоуправи, центри за развој на планските региони, министерство за земјоделство, шумарство и водостопанство, но и во НВО кои работат на полето за спроведување проекти од доменот на лозарството и винарството. Дипломираните земјоделски инженери ќе бидат способни да ги вршат следниве функции: организација на лозарско производство, раководење со работни операции од значење за лозарското производство, какви се кроењето, врзувањето, филизењето, но и да учествуваат во работни тимови кои ќе вршат изработка на инвестициони планови за подигање на нови или осовременување на постојни насади со винова лоза, да ги препознаваат симптомите и условите кои придонесуваат кон појава на стопански најзначајните болести и штетници, да планираат рационална употреба на механизацијата во производството, да вршат калкулации за цена на чинење на производот и парцијална анализа на секој од работните процеси со цел добивање производ со конкурентна цена и висок квалитет.

СТУДИСКА ПРОГРАМА: ОПШТА НАСОКА - СТУДИИ СО ЧЕТИРИ ГОДИНИ

VII СЕМЕСТАР - четврта година		Задолжителни предмети	
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови*	Вкупно
Месо и преработки на месо	8	2+2+2	202
Процесна техника	6	2+2+1	152
Сточарство	6	2+2+1	152
Овоштарство II	6	2+2+1	152

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

Изборени предмети			
Лозарство II	4	1+1+1	101
Печуркарство	4	1+1+1	101
Агроменаџмент	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	9+9+6	759

VIII СЕМЕСТАР - четврта година Задолжителни предмети			
ПРЕДМЕТ	Кредити	Часови	Вкупно
Органско производство	6	2+2+1	152
Млеко и млечни производи	6	2+2+1	152
Здравствена заштита на животните	6	2+2+1	152
Дипломски труд	8	0+0+8	204
Изборни предмети			
Пастеризација и стерилизација	4	1+1+1	101
Заштита на растенијата во Интегралното производство	4	1+1+1	101
Организација на земјоделското производство	4	1+1+1	101
Селекција на житни култури	4	1+1+1	101
Вкупно:	30	7+7+12	761

Со завршување на осмиот семестар (четврта година), студентот се стекнува со диплома **ДИПЛОМИРАН ИНЖЕНЕР АГРОНОМ – ОПШТА НАСОКА**

ОПШТА НАСОКА

Краток опис на студиската програма

Предметните програми на студиската програма - Општа насока (четиригодишни студии) осигуруваат стекнување на мултидисциплинирани знаења од голем број земјоделски дисциплини. Студиската програма нуди подрачја кои ја ги опфаќаат областите

* Заради усогласување на наставните планови и програми во насока на воведување на задолжителната практична настава за студентите во траење од 30 работни дена за една студиска програма, во студентските програми на единиците на Универзитетот колоната часови е конципирана на начин А+Б+Ц каде:

- Контакт-часовите (А)
- часовите за вежби (Б) и
- часовите предвидени за студентска активност и практична настава (Ц)

на конвенционално полјоделство, градинарство и цвеќарство, овоштарство и лозарство, сточарство, како и основните принципи на интегралната земјоделска заштита и органското земјоделско производство.

Знаење со кое се стекнува студентот по завршувањето

Стекнувањето на базични знаења од областа на растителното и сточарското производство во студиската програма Општа насока им дава голема визија и неограничени можност на нашите идни земјоделски инженери да се докажат и во конвенционалното и во интегралното земјоделско производство. Модулот ги опфаќа сите гранки и сегменти од земјоделието а знаењата и компетенциите пренесени од нашите искусни предавачи само ќе има даде конкретна визија на студентите за да го негуваат и продолжат нашето македонско традиционално производство.

Потенцијални можности за вработување

Со завршување на четиригодишните студии на студиската програма Општа насока, студентите се добиваат со звање дипломиран инженер агроном и стекнатите стручни и практични знаења нудат можности за вработување во следните дејности: примарно растително и анимално земјоделско производство, приватна и јавна советодавна служба и образование, како и во државни органи во различни сектори од земјоделството. Тие ќе бидат способни самостојно да го организираат и надгледуваат примарното производството во земјоделските претпријатија, да раководат со тимови кои се задолжено за примарното земјоделско производство, како и самостојно или во тимови да работат во државни и приватни институции во областа на земјоделството.

Реализација на наставата

Наставата ќе се одржува во просториите што му припаѓаат на Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип. Теренската настава и обука ќе се врши на опитните површини во Кочани, Штип, Струмица, Кавадарци и Свети Николе, како и во изградените преработувачки капацитети во регионот.

Современото земјоделеие се базира на незаменлива поддршка од новите и софистицирани лабораториски техники. Во последните неколку децении современото земјоделство започнува и завршува во лабораториски услови. Започнува со создавање на нови линии, сорти и хибриди, каде техниките на растителната биотехнологија, генетскиот инженеринг и молекуларната биологија имаат водечко место. Завршува исто така во лабораторија, каде аналитичките методи имаат голема улога во контролата на

квалитетот на производството, главно на детекција на пестициди и остатоци од пестициди, антибиотици и нивните остатоци, тешки метали и други материи кои се штетни по здравјето на луѓето.

Нашиот Факултет е опремен со лаборатории во кои се изведува практичната настава и лабораториските вежби по голем број предмети. Рапидниот развој на биотехнологијата, молекуларната биологија и генетскиот инженеринг даде нов белег на современото земјоделско производство. Ние со задоволство го прифативме предизвикот на молекуларната експанзија и го имплементиравме во сите домени на научноистражувачките активности и во наставно-образовниот процес преку лабораториските вежби.

Информатичко-технолошкиот центар на Универзитетот „Гоце Делчев“ (ИТЦ-УГД) е опремен со најсовремена информатичко, комуникациска и телефонска опрема која овозможува континуиран проток на информации и вмрежување на сите единици на Универзитетот во компактно и мултифункционално информатичко јадро. Сето тоа наоѓа огромна примена во креирање и имплементирање на наставата на нов, модерен и функционален начин, кој е во чекор со експанзијата на новата ера на информатичката технологија.

ИТЦ-УГД дава огромна поддршка во наставата која се изведува во училиниците и амфитеатрите со класична и современа аудиовизуелна, мултимедиска компјутерска опрема.

Почеток и завршување на студиската година

Студентот запишува семестари, односно предмети во секој семестар според Кредит-трансфер системот (КТС). На секој предмет од наставниот план му е доделен единствен код, со кој се дефинирани предметната содржина и методот на изучување на предметот. На секој предмет му се доделени соодветен број кредити (К). Кредитите се доделуваат само на оној студент кој ќе ги исполни условите за полагање, успешно ќе ја заврши предметната програма и ќе го положи испитот.

Бројот на кредитите што студентот треба да ги оствари, за да се здобие со одредена стручна подготовка, се движи **30 кредити за еден семестар, односно 60 кредити за една учебна година.**

Траење и организација на додипломските студии

Траењето на студиите е три плус една (3+1) година или шест плус два (6+2) семестари.

Првите три години (шест семестари) се заеднички за сите

студенти и се изучуваат општите базични науки кои се основа за натамошна надградба во земјоделската струка.

Во четвртата година предметите се насочени според потребите на соодветните модули и истите се едносеместрални.

Во студиската програма со три години студентот мора да освои 180 кредити.

Во студиската програма со четири години студентот мора да освои 240 кредити.

Оценување

Во текот на студирањето, потребниот број на кредити за соодветната предметна програма, студентот ги остварува преку континуирано и завршно оценување. Преку континуираното оценување, студентот стекнува бодови за секоја предиспитна активност пропишана во соодветната предметна програма. Завршниот испит за соодветната предметна програма може да биде устен или писмен, а студентот може да го полага откако ќе ги оствари потребните бодови од континуираното оценување на предиспитните активности.

Предмет на оценување, во рамките на предметната програма, може да бидат: посета на предавања; извршени консултации; успешно реализирани вежби; успешно реализирана практична работа; изработка на семинарска работа; теренска работа; самостојна /домашна работа; учење во библиотека; менторство на други студенти; изработени или реализирани проекти; освоени награди /пофалници и др.

Завршната оценка се формира од вкупно освоените бодови по сите основи на оценување и тоа:

- 70% од предиспитните активности и
- 30% од завршниот испит.

Студентот може да освои кредити за соодветната предметна програма со најмала оценка 6 или со повисока оценка, до најголема 10. Оценката 5 значи недоволен успех.

Предиспитните активности се вреднуваат со максимум 70 бодови, при што се изразени на следниов начин:

- 10 поени за предавања;
- 10 поени за вежби;
- 20 поени за прв колоквиум;
- 20 поени за втор колоквиум и
- 10 поени за семинарска.

Услов за полагање на завршен испит е освојување на кумулативно минимум 60% од бодовите предвидени за секоја предиспитна поединечна активност или минимум 42 поени.

Успехот на студентот на испитот и останатите проверки на знаењето се вреднува и оценува со систем кој е споредлив со ЕКТС системот, како што следи:

- 10 (A) – изнесува 91–100 бода,
- 9 (B) – изнесува 81–90 бода,
- 8 (C) – изнесува 71–80 бода,
- 7 (D) – изнесува 61–70 бода,
- 6 (E) – изнесува 51–60 бода,
- 5 (F,FX) – со или под 50 бода.

Термините за одржување на испитите во секоја сесија се закажуваат на почетокот од семестарот и се огласуваат на огласна табла во просториите на Универзитетот, како и на веб-порталот на нашиот Факултет <http://.zem.ugd.edu.mk>

РЕКТОР Проф. д-р Саша Митрев	sasa.mitrev@ugd.edu.mk	032/550610
ДЕКАН Проф. д-р Илија Каров	ilija.karov@ugd.edu.mk	032/550614
ПРОДЕКАН за настава Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева	liljana.gudeva@ugd.edu.mk	032/550627
НАСТАВНИЧКИ И СОРАБОТНИЧКИ КАДАР		
Редовни професори Проф. д-р Саша Митрев	sasa.mitrev@ugd.edu.mk	032/550610
Проф. д-р Илија Каров	ilija.karov@ugd.edu.mk	032/550614
Проф. д-р Блажо Боев	blazo.boev@ugd.edu.mk	032550012
Вонредни професори Проф. д-р Лилјана Колева-Гудева	liljana.gudeva@ugd.edu.mk	032/550627
Проф. д-р Верица Илиева	verica.ilieva@ugd.edu.mk	032/550621
Проф. д-р Ристо Куку- танов	risto.kukutanov@ugd.edu.mk	032/550626
Проф. д-р Љупчо Михајлов	ljupco.mihajlov@ugd.edu.mk	032/550618
Проф. д-р Рубин Гулабоски	rubin.gulaboski@ugd.edu.mk	/
Проф. д-р Виолета Димовска	violeta.dimovska@ugd.edu.mk	032/550170
Проф. д-р Снежана Ставрева -Веселиновска	snezana.veselinovska@ugd.edu.mk	032/550513
Доценти Доц. д-р Еленица Софијанова	elenica.sofijanova@ugd.edu.mk	032/550608

Доц. д-р Ацо Кузелов	aco.kuzelov@ugd.edu.mk	032/550605
Доц. д-р Милан Ѓеорѓиевски	milan.gorgievski@ugd.edu.mk	032/550638
Доц. д-р Зоран Димитровски	zoran.dimitrovski@ugd.edu.mk	032/550607
Доц. д-р Драгица Спасова	dragica.spasova@ugd.edu.mk	032/550628
Доц. д-р Душан Спасов	dusan.spasov@ugd.edu.mk	032/550624
Доц. д-р Мите Илиевски	mite.ilievski@ugd.edu.mk	032/550629
АСИСТЕНТИ		
Асистент м-р Фиданка Трајкова	fidanka.trajkova@ugd.edu.mk	032/550631
Асистент м-р Фиданка Илиева	fidanka.ilieva@ugd.edu.mk	032/550620
Асистент м-р Ружица Јовановиќ -Малиновска	ruzica.malinovska@ugd.edu.mk	/
Асистент м-р Емилија Костадиновска	emilija.kostadinovska@ugd.edu.mk	032/550616
Пом. асс. Билјана Балабанова	biljana.balabanova@ugd.edu.mk	032/550612
Пом. асс. Билјана Атанасова	biljana.atanasova@ugd.edu.mk	032/550630
Пом. асс. Билјана Ковачевиќ	biljana.kovacevik@ugd.edu.mk	032/550611
Пом. асс. Наталија Маркова	natalija.markova@ugd.edu.mk	032/550615
Пом. асс. Дијана Насева	dijana.naseva@ugd.edu.mk	032/550617
Пом. асс. Далибор Јованов	dalibor.jovanov@ugd.edu.mk	032/550613
Пом. асс. Петар Клетникоски	petar.kletnikoski@ugd.edu.mk	032/550609
Канцеларија за рурален развој		
Васко Златковски	vasko.zlatkovski@ugd.edu.mk	032/550634
Асистент м-р Фиданка Трајкова	fidanka.trajkova@ugd.edu.mk	032/550631
Секретар на Земјоделскиот факултет		
Елизабета Давитковска-Барbareева	elizabetha.barbareeva@ugd.edu.mk	032/550600
СТУДЕНСКИ ПРАШАЊА		
Наставен центар Штип и Свети Николе		
Иван Јосифов	ivan.josifov@ugd.edu.mk	032/550071
Наставен центар Кавадарци		
Иван Боев	ivan.boev@ugd.edu.mk	032/550074
Наставен центар Струмица		
Аница Удовалиева	anica.udovalieva@ugd.edu.mk	032/550250

ПОИМНИК НА ТЕРМИНИ*

*Поимникот на термини е преземен од проектот **Тјунинг** „Tuning project“ (започнат 2000 година), кој е поддржан од страна на Европската комисија. Проектот ги вклучува најголемиот дел од земјите потписнички на Болоњската декларација. Проектот е значаен во светски рамки, бидејќи е тестиран на неколку континенти и оцените се многу поволни. Концептуалната рамка на која почива Берлинското коминике е во целост кохерентна со пристапот на „Tuning project“.

ИЗБОРНА ПРЕДМЕТНА ЕДИНИЦА

Една предметна единица или модул кој може да биде избран како дел од студиската програма, но не е задолжителна за сите студенти. Некои системи разликуваат *избрани* (т.е. предмети од однапред дефиниран список) и *целосно слободни* изборни предметни единици.

ИСПИТ

Обично, формален писмен или устен тест со одреден број поени (на пр., на крајот или на средината од семестарот) или на крајот од програмата, модулот или предметната единица.

КВАЛИФИКАЦИИ

Сите дипломи и други сертификати кои ги издаваат надлежните власти со кои се потврдува успешното завршување на признаена студиска година.

КЛАС или ГЕНЕРАЦИЈА

Група студенти кои започнале одредена студиска програма или предмет во исто време.

КОМПЕТЕНЦИИ

Компетенциите претставуваат динамична комбинација на когнитивни и метакогнитивни вештини, знаења и разбирање, интерперсонални, интелектуални и практични вештини, како и етички вредности. Негувањето на тие компетенции е цел на сите едукативни програми. Компетенциите се развиваат во текот на целата предметна единица и се оценуваат во различни фази од

програмата. Некои компетенции се поврзани со предметот (специфични за одредено поле на студии), а други се генерички (заеднички за сите предмети во програмата). Вообичаено, развојот на компетенции се одвива на интегриран и цикличен начин во текот на програмата.

КОНТАКТ ЧАСОВИ

Период од 45 до 60 минути активности на настава/учење, во кои наставникот е ангажиран лице в лице со студентот или со група студенти.

КОНВЕРГЕНЦИЈА

Конвергенцијата вклучува доброволно признавање и усвојување на општи политики за постигнување на заеднички цели. Конвергенцијата во архитектурата на националните образовни системи е нешто што е цел на Болоњскиот процес. Проектот „TUNING“ настојува да ги идентификува точките на конвергенција, признавајќи го и споделувајќи го знаењето за разновидноста на практиките, во рамките на широки прифатени рамки.

КОНТИНУИРАН ПРОФЕСИОНАЛЕН РАЗВОЈ/ОБРАЗОВАНИЕ

Континуираниот професионален развој е начинот на кој луѓето кои работат ги одржуваат, подобруваат и прошируваат своите знаења и вештини, и развиваат лични квалитети кои им се потребни во професионалниот живот. Некои можеби сакаат да го прават тоа преку запишување на целосна нова студиска програма, додека други може да се решат да завршат одредени модули или предметни единици соодветни на нивното знаење и професионални интереси.

КОНТИНУИРАНО ОЦЕНУВАЊЕ

Систем на оценување при кој работата се оценува во текот на целата програма или предметна единица и не се потпира на завршниот испит. Добиените оценки често придонесуваат кон конечната оценка на студентот, или за предметот, или за годината или за целата студиска програма.

КРЕДИТ

„Валутата“ која се користи за да се измери оптовареноста на студентот во смисла на времето потребно да се постигне кон-

кретен исход од учењето. Тоа им овозможува на наставниците и на студентите да го оценат обемот и нивото на учење, врз основа на постигнување на исходите од учењето поврзано со оптовареноста измерена од временски аспект.

Кредити може да му се доделат на студентот како признање на верификуваното постигнување на зацртаните исходи на одредено ниво преку учење / работа или претходно учење, како и преку работата во текот на курсот. Кредитите обично не може да се изгубат кога еднаш ќе се добијат, иако во одредени околности институцијата може да воведо правило дека кредитите мора да се доделат во одредена временска рамка, за да бидат признаени како дел од студиската програма. Тоа е случај во предметните области каде знаењето и вештините брзо се менуваат, како на пр. информатика, медицина итн.

КРИТЕРИУМИ ЗА ОЦЕНУВАЊЕ

Дескриптори на она што од ученикот се очекува да го стори и до кое ниво, со цел да демонстрира дека исходите (резултатите) од учење се постигнати и до кој степен. Критериумите се обично поврзани со циклусот и/или со дескрипторите на модулот кој се изучува во односната дисциплина. Тие обично им се презентираат на студентите во каталозите со предмети или слична документација, заедно со планираните исходи од учењето, наставниот план итн., на почетокот од предметната единица.

МЕНТОР

Член на академскиот персонал на Универзитетот, кој го следи напредокот на докторски кандидат, обезбедува совет и насоки и може да биде вклучен во оценување на тезата.

МЕТОДИ НА НАСТАВА И УЧЕЊЕ

На универзитетите се користи широк спектар на наставни техники. Низата наставни техники во голема мера зависи од наставната форма на образованието (лице в лице, образование преку кореспонденција или образование од далечина). Консултациите во рамки на проектот „Tuning“ го формираа следниов список (кој не е исцрпен):

- предавања
- семинар (настава во мали групи)
- консултации
- истражувачки семинар

- вежби
- работилници (практична настава во училница)
- решавање проблеми на час
- лабораториски предавања
- часови на демонстрација
- стажирање
- работна пракса
- работа на терен
- учење од далечина (кое може да биде електронско или во хартиена форма)
- електронско учење (кое може да биде целосно он-лајн или во комбинација со други техники и средини).

Ваквите списоци се само индикативни и се, всушност, само список на категории на наставни активности, затоа што начинот на кој се изведува секоја од нив може значително да варира не само меѓу академскиот персонал, туку и во секојдневната практика на еден ист наставник, во зависност од фокусот на наставата и посакуваните исходи од учењето на студентите.

Како и кај наставата, на универзитетите се користи и широка палета на активности на учење. Следниов (неизбежно делумен) список на често користени активности на учење дава одредена идеја за богатството кое е можно во наставата и учењето:

- посета на предавања, семинари и вежби, лабораториски часови
- учество во решавање проблеми на час
- фаќање белешки
- вршење истражувања за релевантни материјали во библиотеки и он-лајн
- прегледување на литературата
- читање и изучување текстови или други материјали
- сумирање
- спроведување сè посложени истражувања/независни проекти или групни проекти
- практикување технички математички или лабораториски вештини
- практикување професионални вештини (на пр. работа како медицинска сестра, медицина, настава)
- истражување и пишување трудови, извештаи, сè потешки дисертации (во смисла на големина и сложеност на материјалот)
- работење со други студенти на заедничка изработка на извештај/дизајн/решение на проблем
- подготовка и правење усни презентации, во групи или индивидуално

- давање конструктивна критика на работата на други и користење на критиката од други на продуктивен начин
- водење и учествување во состаноци на корисен начин (на пр. на состаноци на семинарски групи)
- водење тимови и кооперативно работење како член на група, тим.

МОДУЛ

Терминот модул има различни значења во различни земји. Во некои, тој значи предметна единица; во други, модулот е група предметни единици. Заради разбирливост, проектот ја користи дефиницијата на ЕКТС: модулот е дефиниран како предметна единица во систем во кој секоја предметна единица го носи истиот број кредити или неколкукратен производ од истите.

НАЦИОНАЛНА РАМКА НА КВАЛИФИКАЦИИ

Национална рамка на квалификации е единствен опис на национално или на ниво на образовниот систем, која е сфатена на меѓународно ниво. Рамката дава опис на сите квалификации кои се доделуваат во конкретниот систем и ги поврзува едни со други на кохерентен начин. Еден многу јасен пример е примерот на Република Ирска.

НИВО

Нивоата се сметаат за низа последователни чекори кои ученикот треба да ги преземе (во рамките на еден развоен континуум), изразени преку спектар генерички исходи, во рамките на дадена програма.

НИВО НА КРЕДИТИ

Индикатор на релативна побарувачка за учење и на автономијата на ученикот во дадена предметна единица или модул. Обично се заснова на сложеноста и длабочината на учењето и понекогаш е поврзана со годината на студии (на пр. ниво 1/2/3 во текот на тригодишна програма) или видот на предметната содржина (на пр. основно/предно/напредно).

ОПТОВАРУВАЊЕ НА СТУДЕНТОТ

Времето (изразено во часови) кое се очекува дека му е потребно на просечен ученик (во одреден циклус/на одредено ниво) за да ги постигне специфицираните исходи од учењето. Тоа време

ги вклучува сите активности на учење кои се бараат од студентот (на пр. предавања, семинари, практична работа, студирање во слободно време, професионални посети, испити).

ОЦЕНКА

Нумеричка или квалитативна мерка, заснована на добро дефинирани критериуми, која се користи за да се опишат резултатите од оценувањето во индивидулен модул или предметна единица или во комплетна студиска програма.

ОЦЕНУВАЊЕ

Целокупниот спектар од методи кои се користат за да се вреднува постигнувањето на студентот во една предметна единица модул. Обично, тие методи вклучуваат писмени, усни, лабораториски, практични тестови/испити, проекти, перформанси и портфолија. Вреднувањата може да се искористат за да се оспособат учениците да го вреднуваат сопствениот напредок и да ги подобрат минатите перформанси (формативно оценување) или институцијата да процени во поглед на тоа дали ученикот ги постигнал исходите по предметната единица или модул (сумарно оценување). Погледнете: Континуирано оценување/оценување врз основа на критериуми.

ОЦЕНУВАЊЕ ВРЗ ОСНОВА НА КРИТЕРИУМИ

Кај оваа форма на оценување, одредени исходи т.е. знаење, разбирање, вештини, способности и/или ставови се специфични како критериуми за добивање „преодна“ оценка. Ваквото оценување може да се поврзе со посакуваните исходи или со „минималниот праг“ на исходи од учењето кој треба да се постигне. Кај други видови оценување, учениците се вреднуваат едни во однос на други, вообичаено во однос на нивната генерација. Вториот систем на оценување, сам по себе, не е компатибилен со наставната програма занована на компетенции.

ПЛАНИРАНИ ИСХОДИ ОД УЧЕЊЕТО

Планираните исходи од учењето се изјави дадени од страна на академскиот персонал во поглед на тоа што очекува ученикот да знае, да разбира и/или да биде во можност да демонстрира по завршувањето на еден процес на учење.

Исходите од учењето мора да бидат проследени со соодветни критериуми за оценување, кои може да се користат за да се

оцени дали очекуваните исходи од учењето се постигнати. Исходите од учењето, заедно со критериумите за оценување, ги наведуваат условите за доделување кредити. Акумулацијата и трансферот на кредити се олесни доколку се дефинирани јасни исходи од учењето, во кои прецизно се наведени постигнувањата за кои се доделуваат кредитите.

ПОВТОРНО ПОЛАГАЊЕ ИСПИТ

На студентите кои не биле во можност да полагаат или не положиле или не биле оценети за некој испит на првиот закажан датум може да им се даде можност повторно да го полагаат испитот на подоцна датум. Во случај кога се нуди повторно полагање на испитот, кандидатот се смета дека го положил или не го положил испитот, откако ќе бидат познати резултатите од повторно полагање.

ПРЕДМЕТ

Често се користи како синоним на програма или предмет на единица. Проектот „Tuning“ го профати значењето на овој термин со кое се означува целосна студиска програма која води кон диплома, а предметните единици се помали единици на структурираната настава и учење во таквата програма.

ПРОФИЛ НА ДИПЛОМАТА

Опис на карактерот на студиската програма или квалификацијата. Описот ги дава главните карактеристики на програмата, кои почиваат на конкретните цели на програмата, на тоа како истата се вклопува во академската мапа на дисциплини или тематски студии и каква е нејзината релација со професионалниот свет.

Одлуката да се воведат нов профил на квалификација обично треба да е исход на процес на анализи на потребите на општеството, во комбинација со тие на конкретните предметни области, како и финансиските средства и персоналот кои треба да бидат ставени на располагање за да се воведат програмата.

РАБОТА ВО ТЕКОТ НА КУРСОТ

Работата во текот на курсот се однесува на потребните (и вообичаено оценети) активности на учење во текот на една предметна единица или модул.

РЕФЕРЕНТНИ ТОЧКИ

Непропишани индикатори кои овозможуваат споредба на студиски програми на одредено ниво и во одредена предметна област.

СТУДИСКА ПРОГРАМА

Одобрени низа модули или предметни единици признаени како дел од процесот на добивање диплома, кои треба да се дефинирани преку низа од исходи од учењето, изразени во вид на компетенции кои треба да се стекнат за да се добијат предвидените кредити.

ТЕЗА

Формално презентирани писмен извештај заснован на независно истражување/испитување/проектна работа, кој е потребен за да се додели диплома (обично за првиот или вториот степен на образование или за докторат). Може да се нарече и дисертација.

Проект „Tuning“

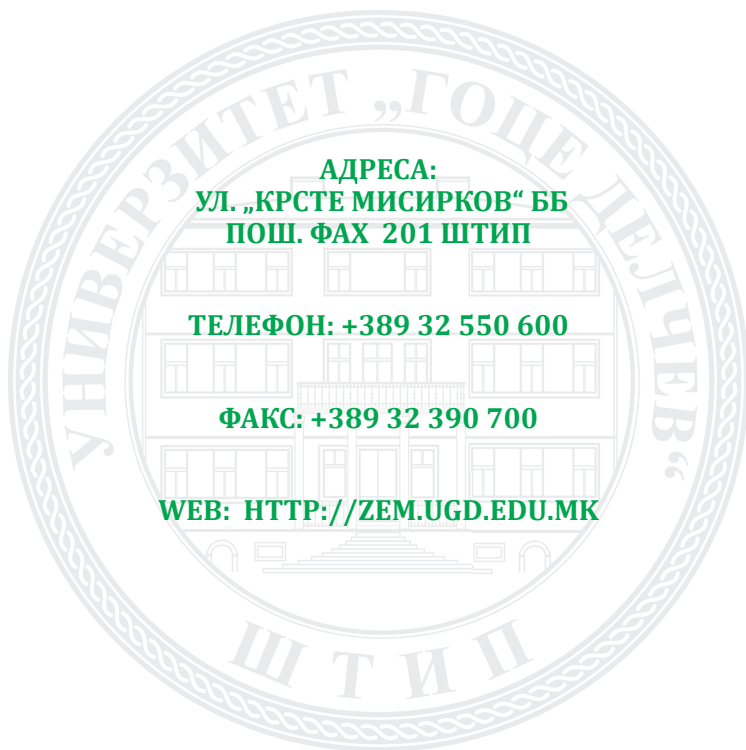
„Tuning“ (подесување) на образовните структури во Европа е проект зад кој стојат универзитетите, а чија цел е да се понуди универзитетски приод кон споредувањето на Болоњскиот процес во високообразовните институции и на нивото на предметни области. Приодот на проектот се состои од методологија за (ре-)дизајнирање, развој, споредување и вреднување на студиски програми за секои болоњски циклуси. Понатаму, проектот служи како платформа за утврдување референтни точки кои почиваат на исходите од учењето, изразени како компетенции. Проектот разликува генерички и компетенции поврзани со предметите. Проектот работи на развивање дескриптори на циклусот (нивоата) за сè поголем број предметни области. Лансиран во 2000 година и поддржан финансиски и морално од страна на Европската комисија, тој денес ги опфаќа најголемиот дел од земјите-потписнички на Болоњската декларација, вклучувајќи ја и Украина, а од 2003 година Руската Федеративна Република. Споредлив проект е започнат во 2003 година во 18 земји во Централна и Јужна Америка: Тјунинг на Латинска Америка. Тој е финансиски поддржан од страна на Европска комисија, како дел од проектот Алфа.

ЦИКЛУСИ

Сите европски високообразовни квалификации се лоцирани во три циклуси. Една од целите наведени во Болоњската декларација беше „оведување на систем кој почива на два главни циклуса, додипломски и постдипломски“. Сега докторските студии се вклучени во болоњската структура и се нарекуваат *трет циклус*.

АДРЕСА:
УЛ. „КРСТЕ МИСИРКОВ“ ББ
ПОШ. ФАХ 201 ШТИП

ТЕЛЕФОН: +389 32 550 600

ФАКС: +389 32 390 700

WEB: [HTTP://ZEM.UGD.EDU.MK](http://zem.ugd.edu.mk)